

Uppföljning Tillväxtstrategi Halland

Del 3. Stark konkurrenskraft

En rapport från regionkontoret 2015

Inledning

Region Halland har ansvar för att leda det regionala utvecklingsarbetet. För att säkerställa att Halland har bästa möjliga förutsättningar för en positiv utveckling har en Tillväxtstrategi för Halland tagits fram under 2014 och som ska gälla fram till år 2020. Strategin har tagits fram och förankrats i en omfattande process och den bygger på en analys om Hallands utmaningar och möjligheter. Tillväxtstrategin pekar ut strategiska vägval och beskriver prioriteringar som är nödvändiga för att nå målet med att bli en än mer attraktiv, inkluderande och konkurrenskraftig region år 2020 än år 2014.

Uppföljningen av tillväxtstrategin är ett kontinuerligt arbete som ska ske årligen. Syftet är att kunna följa hur Halland utvecklas mot de övergripande målen och de strategiska valen i tillväxtstrategin. Resultatet från uppföljningen kommer att ligga till grund för samtal och diskussioner på såväl regional som nationell nivå. Denna delrapport följer upp delområdet **Stark konkurrenskraft** och statistiken kommer huvudsakligen från Statistiska Centralbyrån, SCB. I de fall det är möjligt visas statistiken även uppdelat på kön och utrikes bakgrund.

Delområdet **Stark konkurrenskraft** innefattar även tre strategiska val som identifierats som viktiga för att öka Hallands konkurrenskraft. För respektive strategisk val finns ett antal utvalda indikatorer som redovisas i rapporten. Delrapporten finns också som interaktiv version på Region Hallands hemsida.

- En region som stimulerar till innovation, förnyelse och ökat företagande
- En stark kunskapsregion
- En region med goda kontakter med omvärlden

Innehållsförteckning

En region som stimulerar till innovation, förnyelse och ökat företagande

Lönesumma per sysselsatt nattbefolkning
Lönesumma per sysselsatt dagbefolkning
Bruttoregionprodukt (BRP)
Förädlingsvärde i Hallands näringsliv
Näringsgrenar
Nyföretagande
FoU-investeringar
Styrkeområden i Halland

En stark kunskapsregion

Skolavhopp
Behörighet till gymnasium
Övergång till högskola inom 3 år

En region med goda kontakter med omvärlden

Export/Importföretag
Utlandsägda bolag

Avslutande reflektioner

Stark konkurrenskraft

Huvudindikator:

Utvecklingen av lönesumman per sysselsatt nattbefolkning i Hallands län

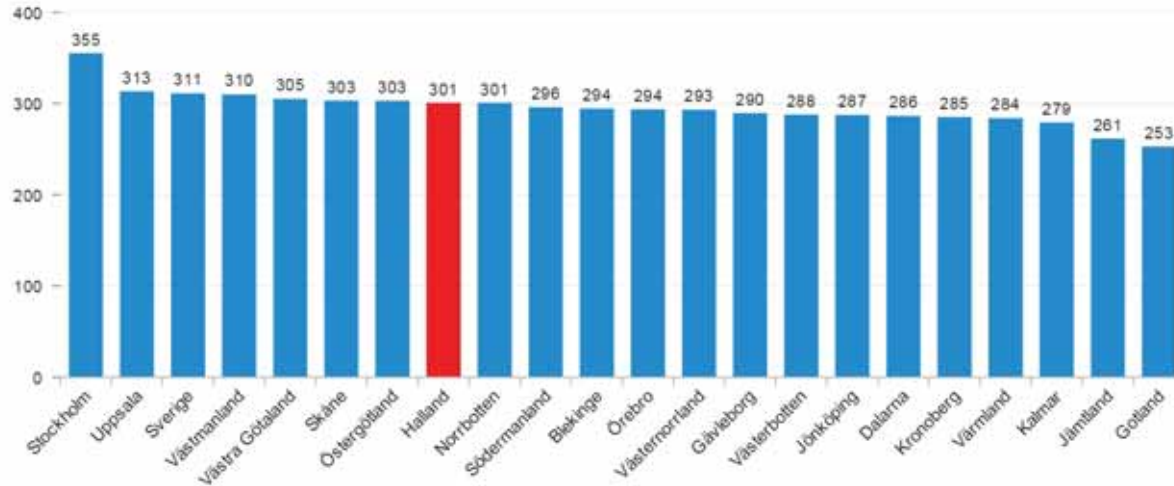
Mål:

Bland de tre bästa i Sverige

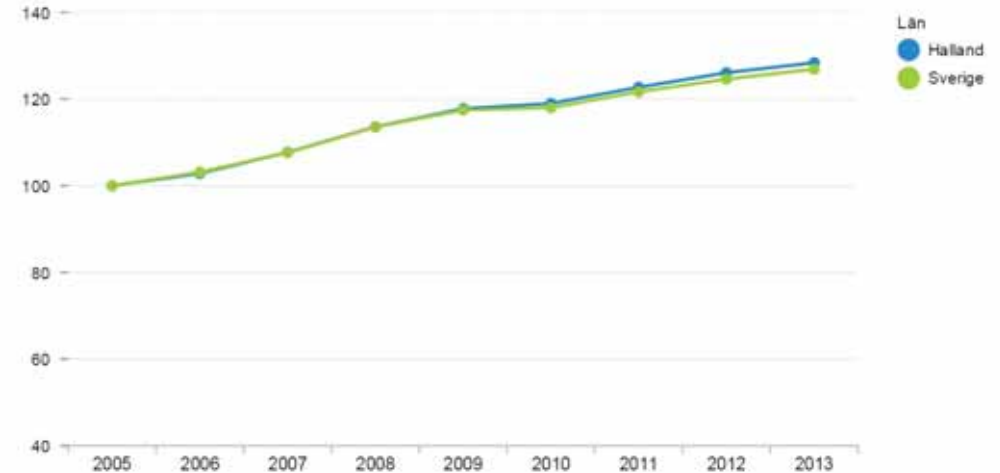
Läge 2013: Bland de tre bästa

Lönesumma per sysselsatt (nattbefolkning)

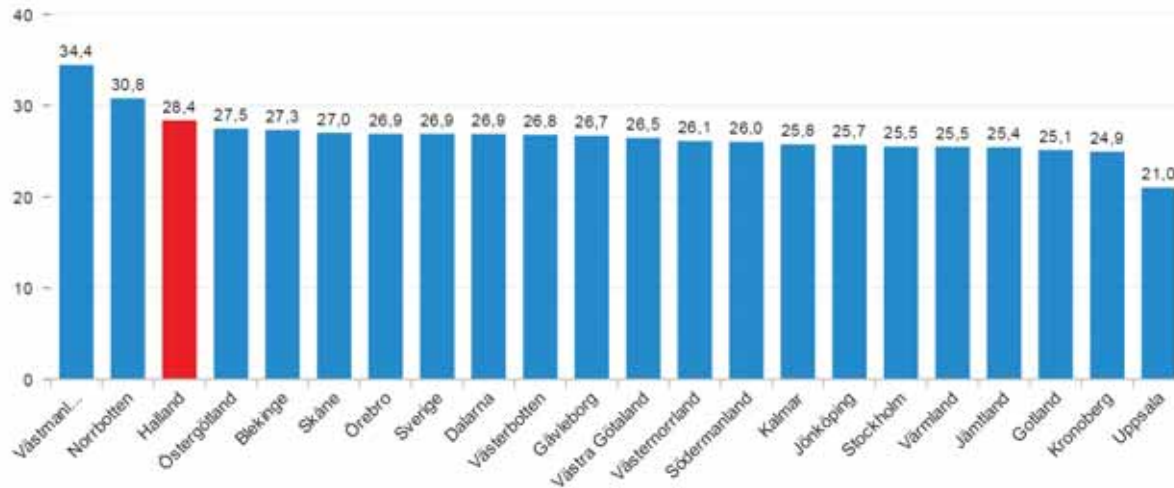
Lönesumma per sysselsatt nattbefolkning 2013 (tkr)

Lönesumma per sysselsatt nattbefolkning 2005-2013 (Index 2005=100)

Lönesumma per sysselsatt nattbefolkning 2005-2013 %

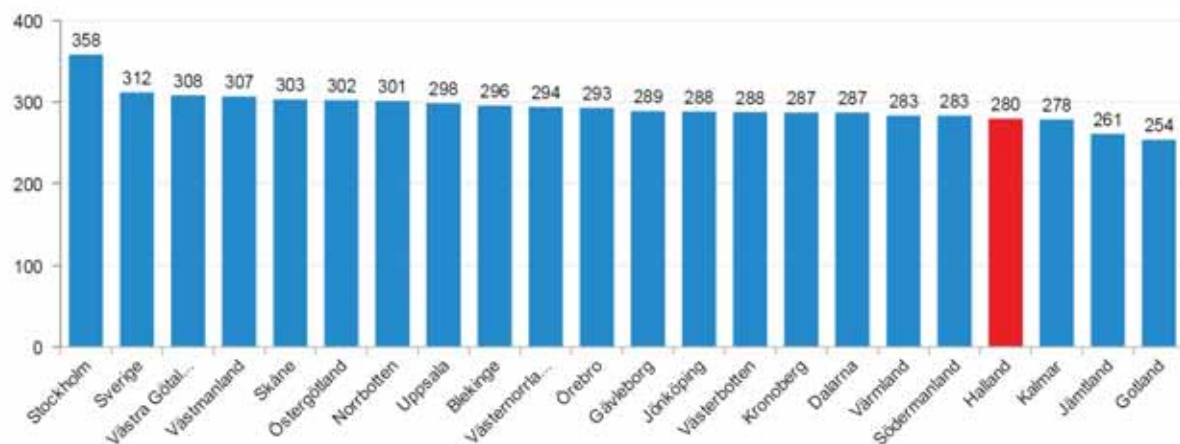

Det finns flera sätt att mäta en regions/läns ekonomiska utveckling. Inom delområdet Stark Konkurrenskraft i Hallands Tillväxtstrategi används lönesumma per sysselsatt (nattbefolkning) som huvudindikator. Målet är att utvecklingen av lönesumman per sysselsatt nattbefolkning i Hallands län ska vara bland de tre bästa i Sverige. Halland klarar målet och hamnar på en god tredjeplats när vi tittar på förändringen från år 2005. I faktiska kronor ligger Halland högt i förhållande till andra län.

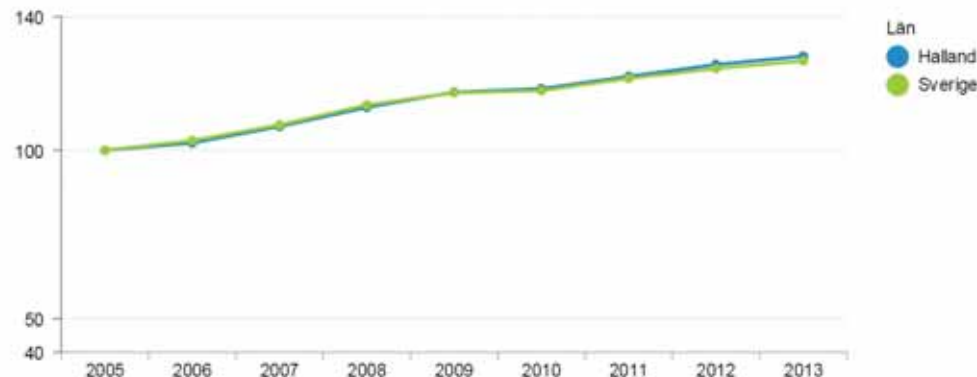
Lönesumma per sysselsatt nattbefolkning påverkas också av arbetspendlingen och i den räknas också in inkomster som har tjänats utanför regionen. Detta förklarar delvis Hallands läge jämfört med övriga län då Halland har en stor arbetsutpendling till Västra Götalandsregionen. Andra förklaringar är att Halland är ett av de län som har lägst andel arbetslösa samtidigt som länet har högst förvärvsfrekvens i landet. Detta ger goda möjligheter till ökad skattebas och förbättrade försörjningsmöjligheter för den egna befolkningen.

Lönesumma per sysselsatt (dagbefolkning)

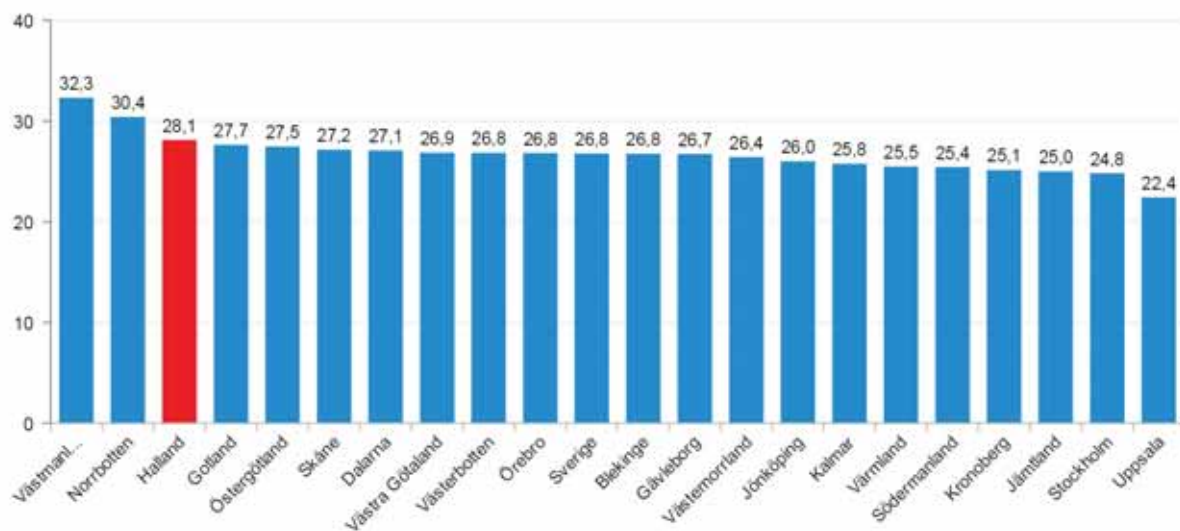
Lönesumma per sysselsatt dagbefolkning 2013 (tkr)

Lönesumma per sysselsatt dagbefolkning 2005-2013 (Index 2005=100)

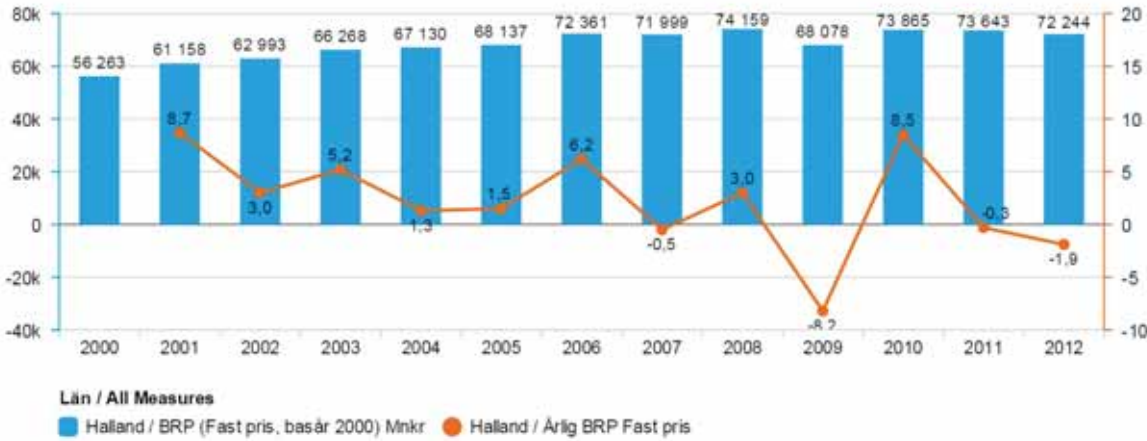
Utveckling av lönesumma per sysselsatt dagbefolkning 2005-2013 %

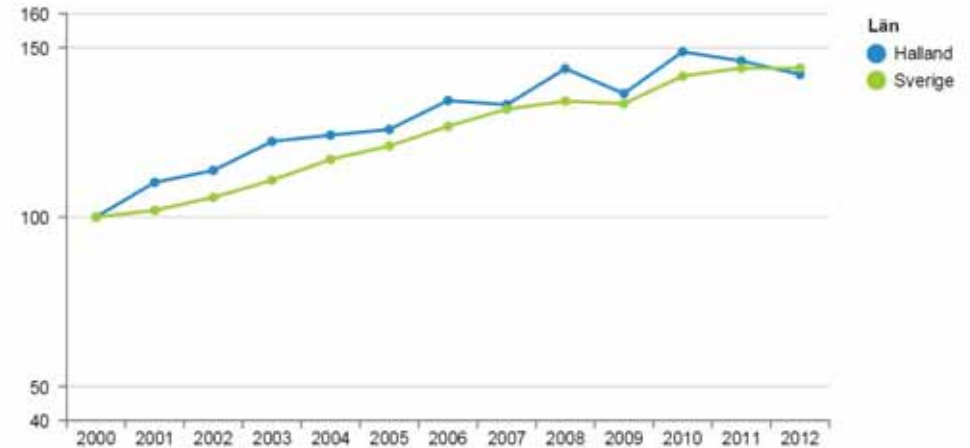
En indikation på regioners konkurrensförmåga ger arbetsproduktiviteten, som här uttrycks som lönesumma per sysselsatt dagbefolkning i regionen. En ökad arbetsproduktivitet är också grunden till ekonomisk tillväxt, ökad välfärd och levnadsstandard. Ökade inkomster per sysselsatt har också präglat olika länders utveckling under hela perioden sedan industrialiseringen. Det har också framförts oro över att produktivitetstillväxten inte leder till nya arbetstillfällen (jobless growth). Snarare handlar det om en fortsatt omflyttning från lågproduktiva till mer högproduktiva sektorer, vilket stöder en fortsatt stimulans av produktivitetssökande aktiviteter och investeringar. Halland hamnar på en tredje plats när vi tittar på förändringen från år 2005. I faktiska kronor ligger Halland lågt i förhållande till andra län och det finns några troliga förklaringar. Länet har en stor utpendling av höglönade och en stor inpendling av låglönade samtidigt som länet är väl representerat inom de areella näringarna och handeln (näringgrenar som ofta erbjuder deltidsarbete och ungdomsjobb). Halland är också topp tre i landet när det gäller andelen egenföretagare (som ofta tar ut låga löner), bara Jämtland och Gotland har fler. Att lönesumman per sysselsatt dagbefolkning är låg kan alltså kopplas till ungdomsjobb, deltidsarbete, arbetspendling och en stor andel enskilda företagare.

Bruttoregionprodukt (BRP)

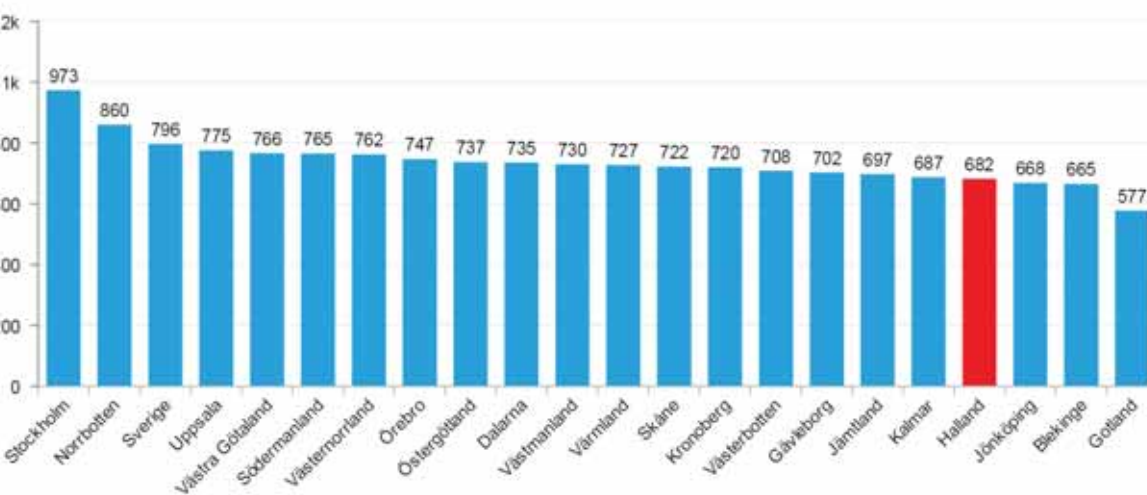
Bruttoregionprodukt (Fast pris, basår 2000) Mnkr och årlig förändring Halland

Utveckling av BRP per sysselsatt 2000-2012 (Index 2000 = 100)

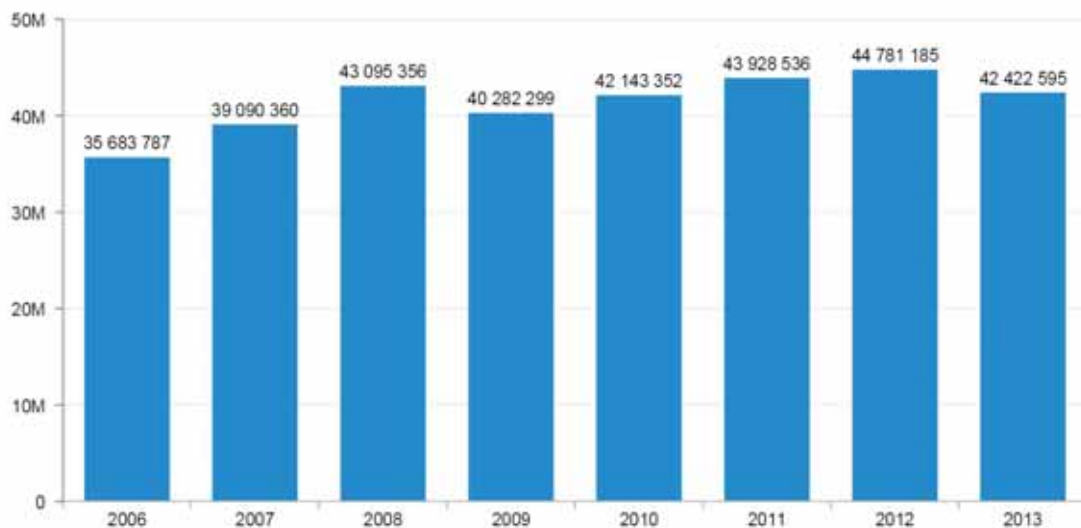
BRP per sysselsatt (tkr) efter län 2012

Bruttoregionprodukt (BRP) är värdet på alla varor och tjänster som produceras i en region/län under en viss period. Även om BRP inte är ett perfekt mått ger det ändå en grov bild av hur rikt en region/län är. Med ekonomisk tillväxt menas alltså en ökning av BRP över tid. Under 2012 uppgick Hallands BRP till 72 244 miljoner kronor. Det är en ökning med 15 981 miljoner kronor eller 28 procent från år 2000. Hallands årliga tillväxttakt har flukturerat under perioden 2000-2012. Avbrottet i tillväxten för Halland kom under 2008 med finanskrisen som blev startskottet för en ny global lågkonjunktur. Halland har en låg placering bland Sveriges län när det gäller BRP per sysselsatt. Däremot har Halland haft en bättre utveckling av BRP per sysselsatt under hela perioden 2000-2012 än riksgenomsnittet. Efter 2010 har Halland haft en svagare utveckling av BRP per sysselsatt än riksgenomsnittet.

Förädlingsvärde

Förädlingsvärde (tkr) 2006-2013 Halland

Utveckling av förädlingsvärde 2006-2013 (Index 2006=100)

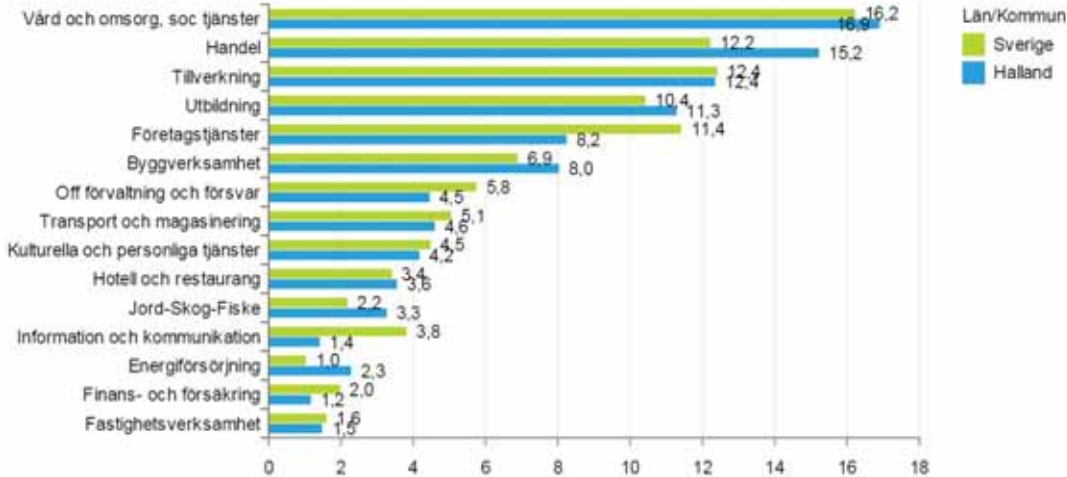
Förändring 2006-2013 Förädlingsvärde, anställda och företag

Län/Kommun	Measures		
	FV (Index 2006=100)	Anställda 2006-2013 %	Företag 2006-2013 %
Halland	119	13,0	48,7
Sverige	113	11,0	41,0

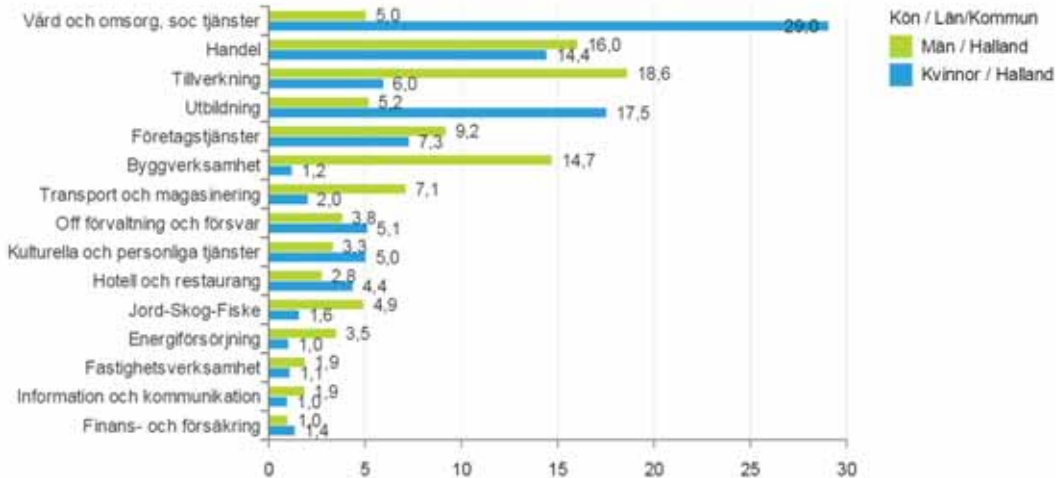
Förädlingsvärdet brukar beskrivas som försäljning minskat med inköp samt avskrivningar. Hallands förädlingsvärde för samtliga aktiebolag i länet uppgick år 2013 till 42,4 miljarder kronor jämfört med 35,6 miljarder år 2006, en 19 procentig ökning. Halland har överlag haft en bättre utveckling än riksgenomsnittet och enligt Bisnode (Simpler) och deras analys av Halland har länet ett stabilt näringsliv med en liten känslighet för konjunktursvängningar jämfört med andra regioner i landet med liknande näringslivsstruktur. Halland har också en större andel anställda i mindre företag vilket är positivt då det inom dessa som tillväxten sker. Minskningen av förädlingsvärdet mellan år 2012 till 2013 förklaras av att tre stora företag i länet brottats med lönsamhetsproblem. Halland har dock haft en god tillväxt under perioden både i antal anställda och i antal företag. Kommunerna i norra Halland har haft en bättre utveckling än kommunerna i den södra delen.

Näringsgrenar

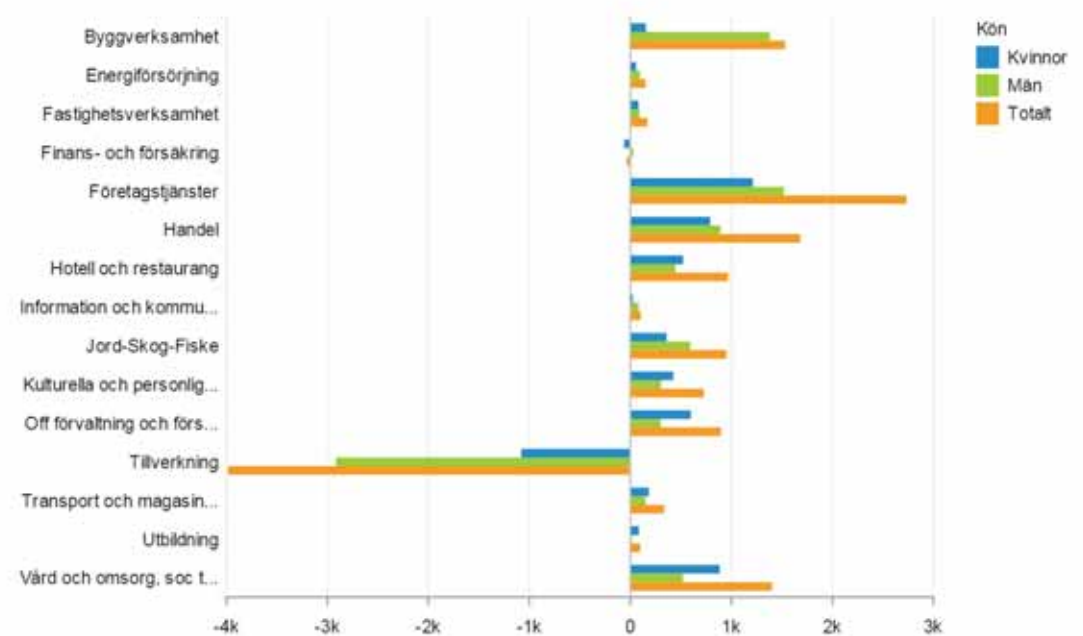
Andel sysselsatta efter näringsgren 2013 Halland

Andel sysselsatta efter näringsgren och kön 2013 Halland

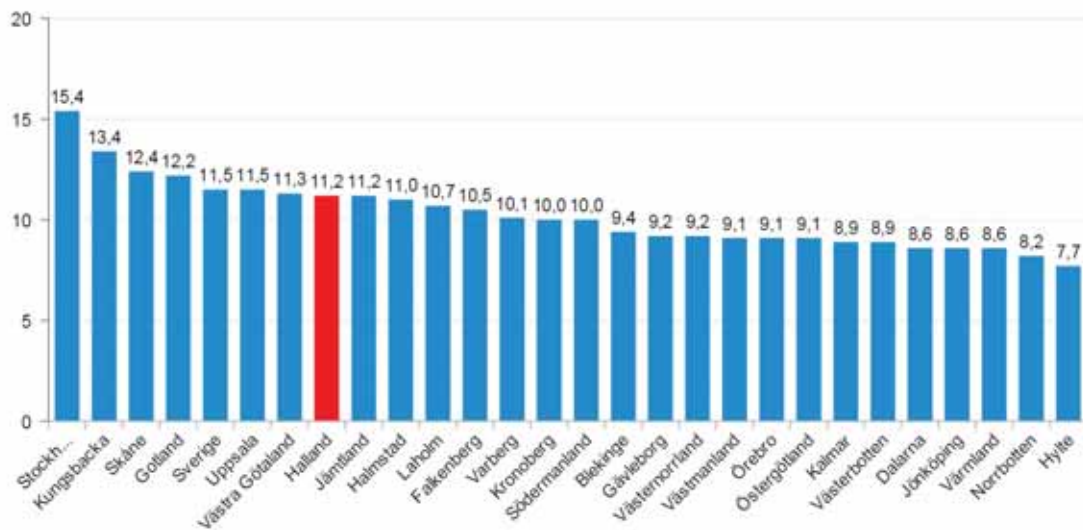
Förändring av antal sysselsatta 2007-2013 Halland

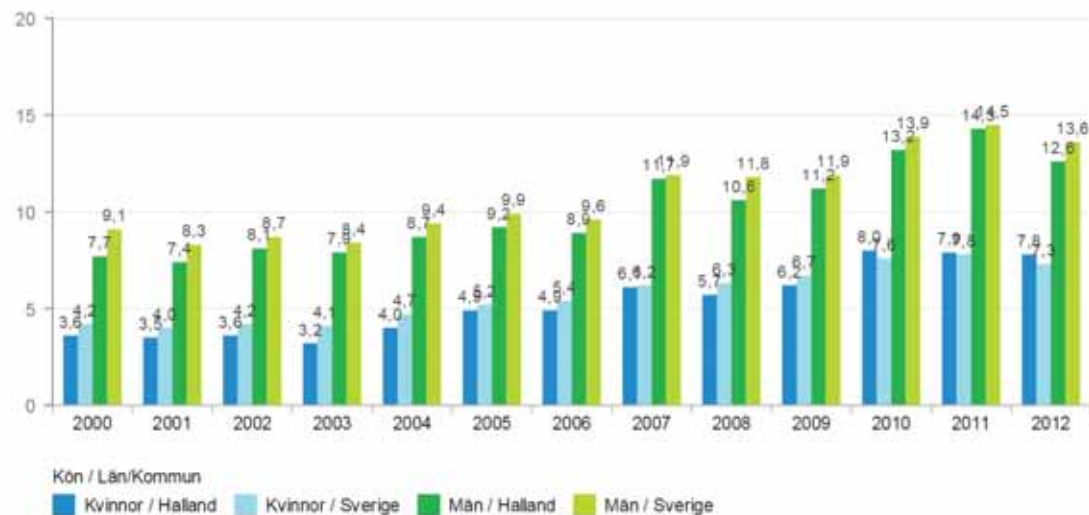
Bransch/näringsgrensstrukturen i Halland visar att länet är underrepresenterat i näringsgrenarna Företagstjänster, Information och kommunikation samt finans/försäkring. Handel, Jordbruk och Bygg är exempel på näringsgrenar där Halland har en större andel sysselsatta än riksgenomsnittet. Under de senaste årtiondena har det skett en snabb förskjutning av sysselsättning från tillverkningsindustrin till offentlig samt privat tjänstesektor. En förklaring till denna utveckling är produktivitetsförbättringar inom industrin i kombination med outsourcing av mindre kvalificerad produktion och ett ökat fokus på kärnverksamheten i industriföretagen. Mönstret i Halland visar på denna förskjutning. Sysselsättningen inom tillverkning minskar medan tjänstebranscher ökar.

Nyföretagande

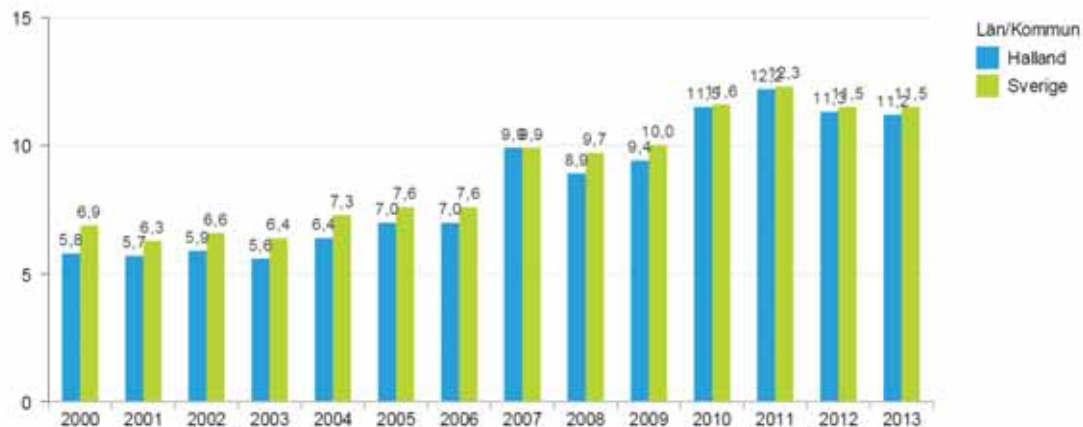
Nystartade företag/ 1000 invånare efter län och Hallands kommuner 2013

Nystartade företag/ 1000 invånare efter kön 2000-2012 Halland

Nystartade företag/ 1000 invånare 2000-2013 Halland

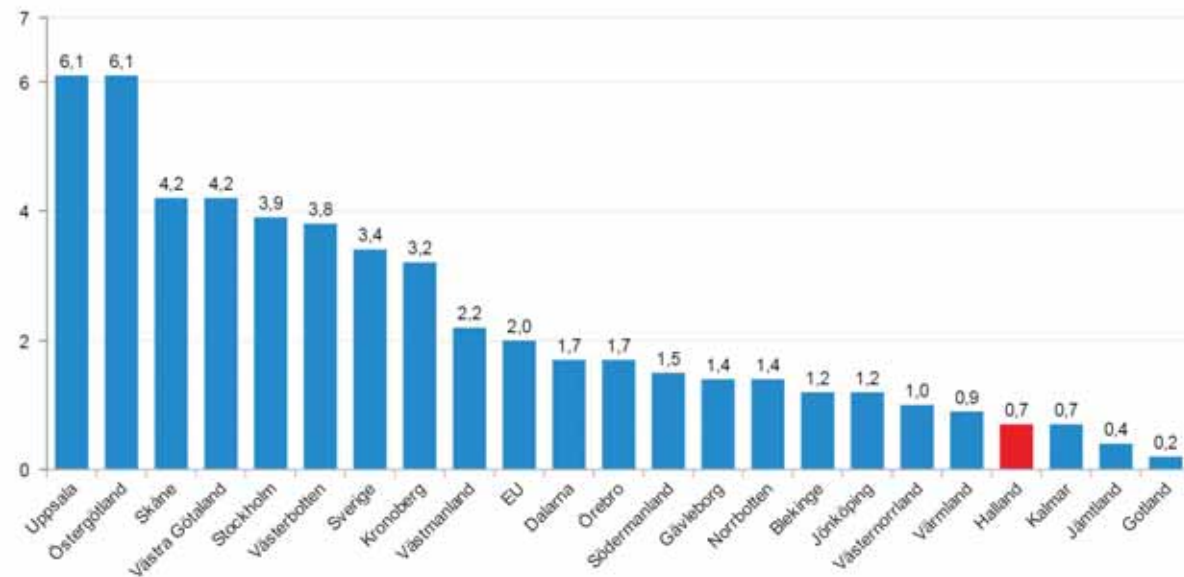

Nyföretagande i Halland uttryckt som antal nya företag per 1000 invånare, ligger på ungefär samma nivå som Sverige i genomsnitt. Etableringsfrekvensen är klart högst i Stockholms, Skåne samt Gotlands län. Halland ligger totalt sett på sjätte plats. Etableringsfrekvensen har också ökat under perioden med några tidsseriebrott för år 2007 och för år 2010. Fortfarande är det en högre etableringsfrekvens bland män än bland kvinnor såväl i Halland som i övriga Sverige. Tidsseriebrottår 2007: Branscherna jordbruk, skogsbruk, fiske samt fastighetstjänster tillkommer i statistiken, vilket innebär ett tillägg på nystartade företag detta år.

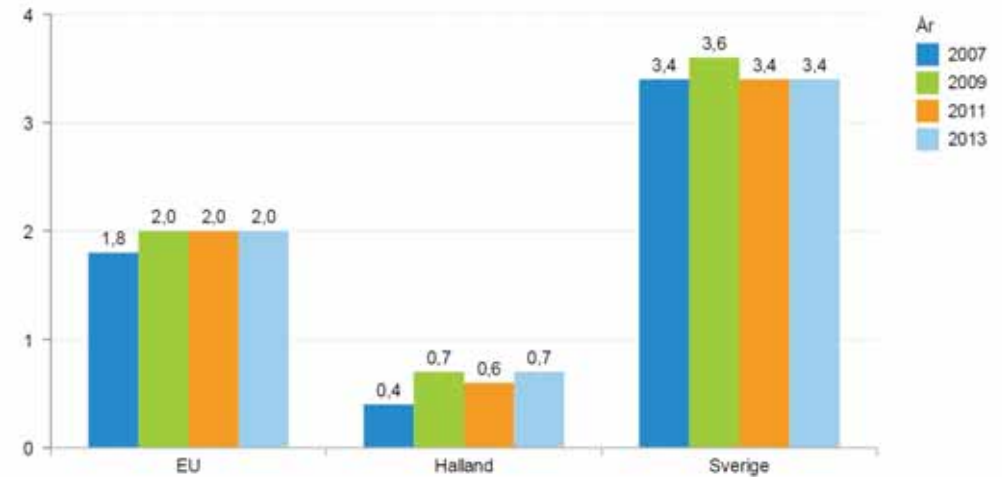
Tidsseriebrott år 2010: Ändrade aktivitetskriterier hos Tillväxtanalys, vilket innebär ett tillägg på nystartade företag detta år.

FoU-investeringar

Privata och offentliga FoU-investeringar efter län 2013 (%)

Privata och offentliga FoU-investeringar 2007-2013

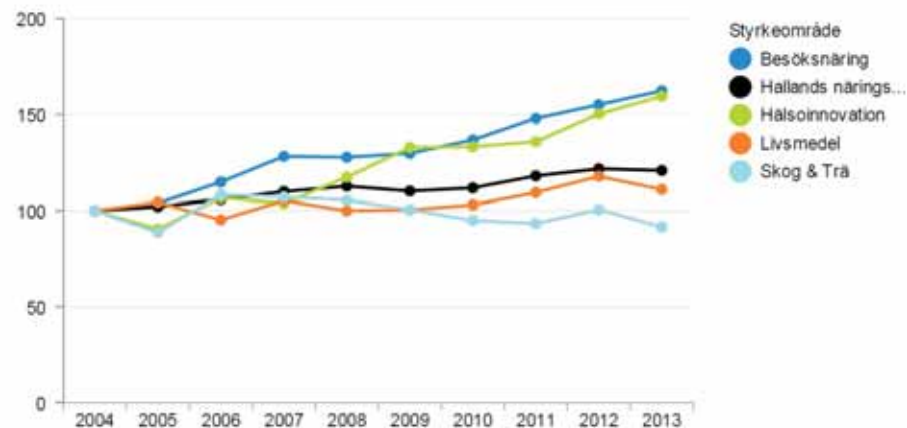
EU 2020-strategins andra mål är att till år 2020 höja de kombinerade offentliga och privata investeringarna i forskning och utveckling (FoU) till 3 procent av bruttonationalprodukten (BNP). Sverige har satt det nationella målet till 4 procent av BNP. I jämförelse med andra länder satsar Sverige mycket på FoU då utgifterna relateras till BNP. FoU-utgifterna uppgick till 3,4 procent av Sveriges BNP under år 2013. För Hallands del var andelen 0,7 procent och har ökat sedan år 2007. I Sverige bedrivs merparten av den totala FoU-verksamheten i de tre storstads länen Stockholm, Västra Götaland och Skåne men även Uppsala och Östergötlands län investerar i FoU relaterat till sin bruttoregionalprodukt. De län med högst FoU-utgifter har både större lärosäten och många stora multinationella företag. Halland har en småföretagsstruktur, med få kunskapsintensiva företag och låg utbildningsnivå bland företagare och anställda. Detta leder till att få företag har kontakt med högskola eller bedriver egen FoU.

Styrkeområden

Antal anställda efter styrkeområde 2004-2013 Halland

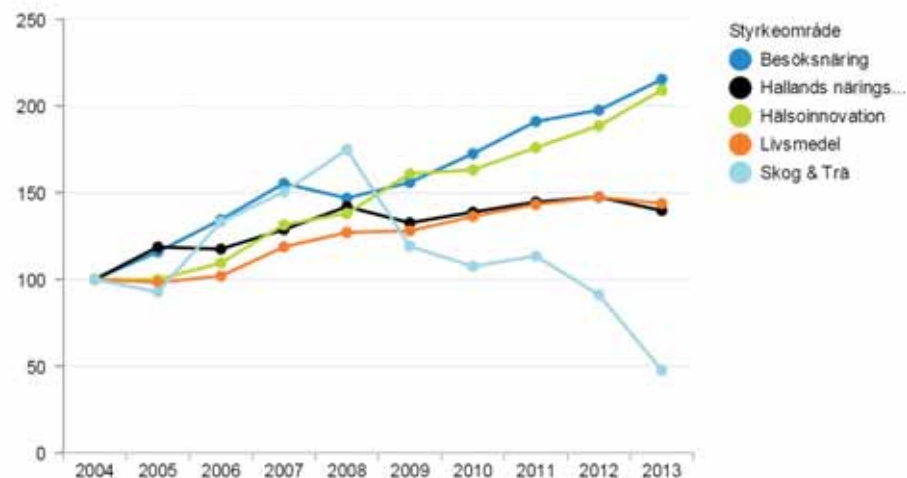
Utveckling av antal anställda 2004-2013 Halland (Index 2004=100)

Förädlingsvärde (tkr) efter styrkeområde 2004-2013 Halland

Utveckling av förädlingsvärde 2004-2013 Halland (Index 2004=100)

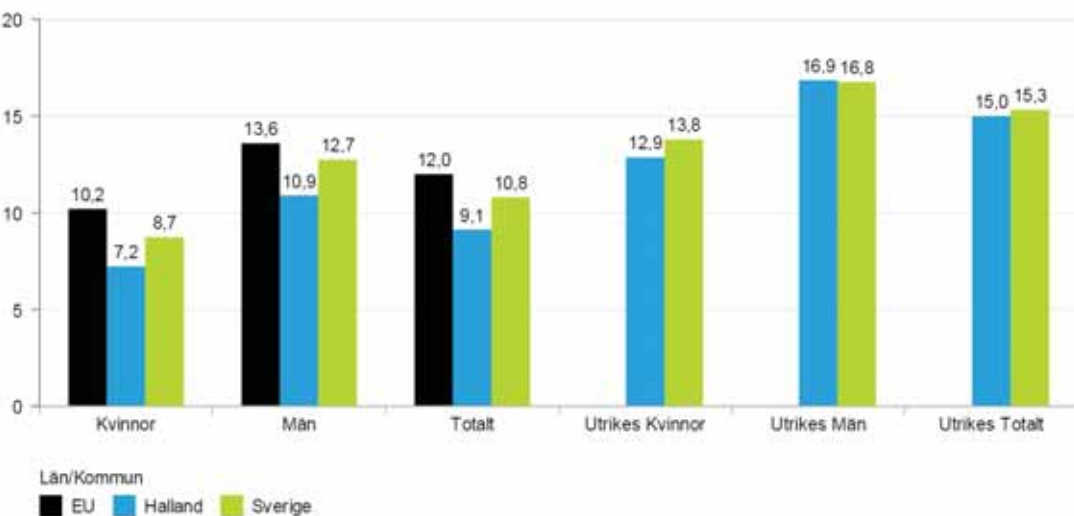
Inom ramen för Hallands Tillväxtstrategi 2014-2020 har tre styrkeområden definierats: Hälsoinnovation, Besöksnäring och Grön tillväxt. Livsmedel och Skog & Trä ingår som delområden inom Grön Tillväxt. Styrkeområdena besöksnäring och hälsoinnovation har haft en riktigt bra utveckling av antal anställda och förädlingsvärdet jämfört med övriga styrkeområden och det halländska näringslivets snitt. Skogs- och träindustrin har istället haft en betydligt sämre utveckling av antal anställda och förädlingsvärdet. En vikande marknad för speciellt pappersprodukter är en trolig orsak till den försämrade utvecklingen.

Under 2014-2015 har temarapporter tagits fram för respektive styrkeområde (Besöksnäring slutförs under 2015). Rapporterna fördjupar sig i styrkeområdenas sysselsättning och ekonomiska utveckling. Klicka på länkarna för att komma till rapporterna.

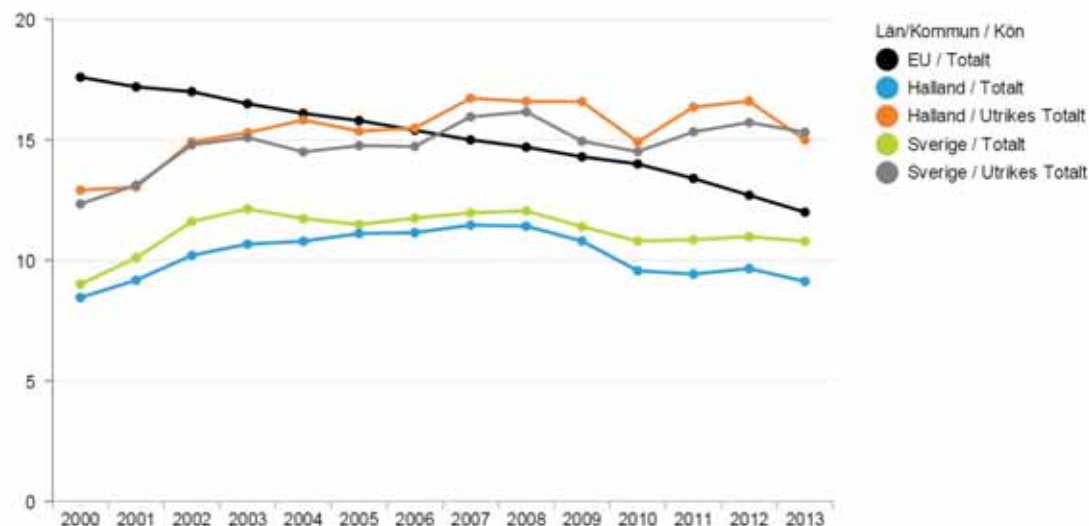
[Hälsoinnovation](#)
[Livsmedel](#)
[Skog & Trä](#)

Skolavhopp

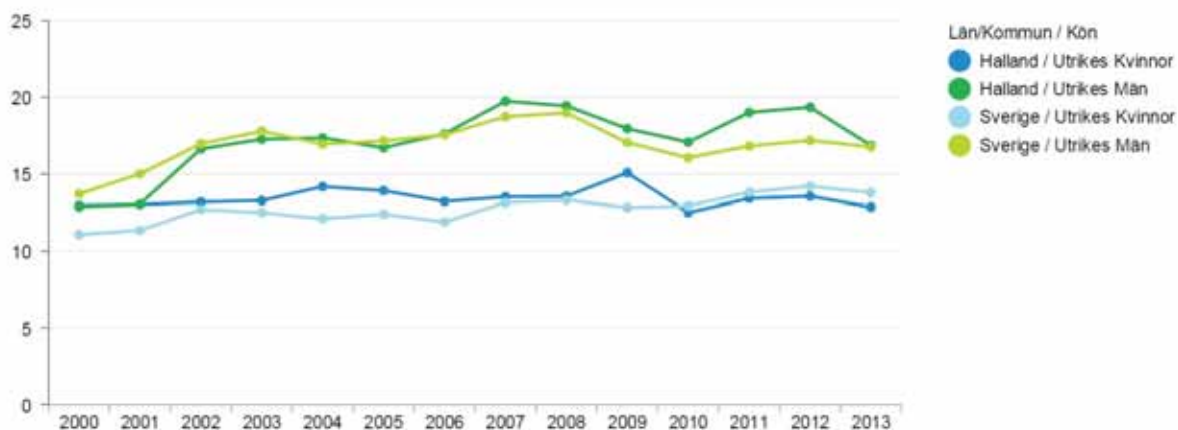
Andel 18-24 åringar som inte avslutat gymnasiestudier och som inte studerar 2013

Utveckling av skolavhopp 2000-2013 Totalt

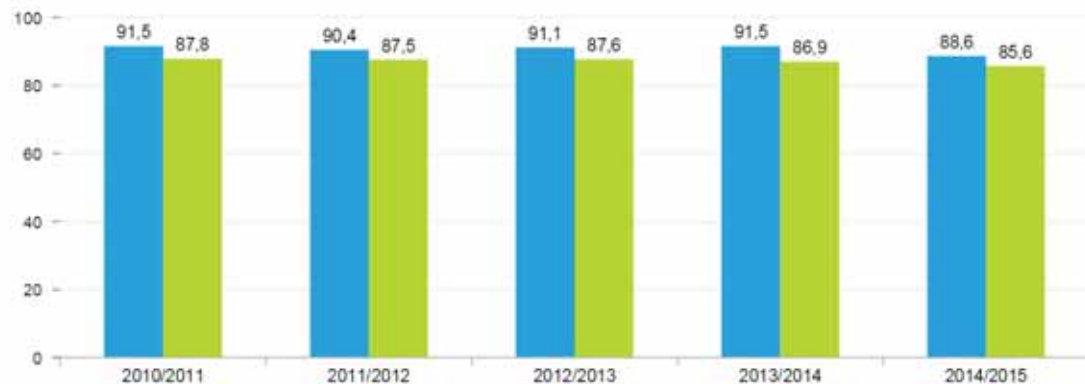
Utveckling av skolavhopp 2000-2013 efter kön Halland

En avslutad gymnasieutbildning leder i större utsträckning till arbete och jämfört med en ofullständig gymnasieutbildning. Därför handlar det sjunde målet i EU2020-strategin om att reducera antalet tidiga skolavhopp i åldern 18-24 år till under 10 procent fram till 2020. EU28 länderna ligger över målet om att minska antalet elever som i förtid avbryter sin gymnasieutbildning. Halland klarar målet totalt och för kvinnor men knappt för männen år 2013. Halland klarade inte målet under åren 2002-2009 men har sedan legat under målet åren 2010-2013. Andelen skolavhopp är generellt högre bland män än bland kvinnor och betydligt högre för elever med utrikes bakgrund, speciellt män. Skolavhopp för elever med utrikes bakgrund har också varit högre över tid och desutom ökat sedan år 2000.

Behöriga till gymnasium

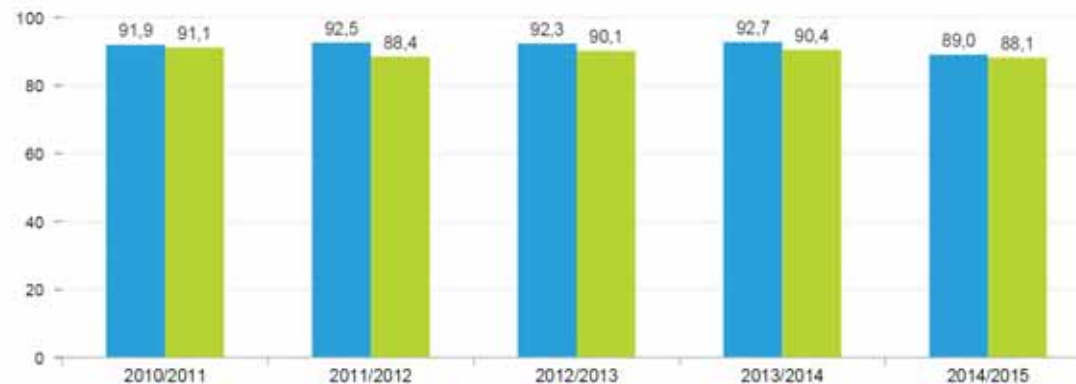
Behöriga till gymnasieskolan läsåren 2010/2011-2014/15 (%)

Kategori / Län/Kommun

Samtliga elever / Halland Samtliga elever / Riket

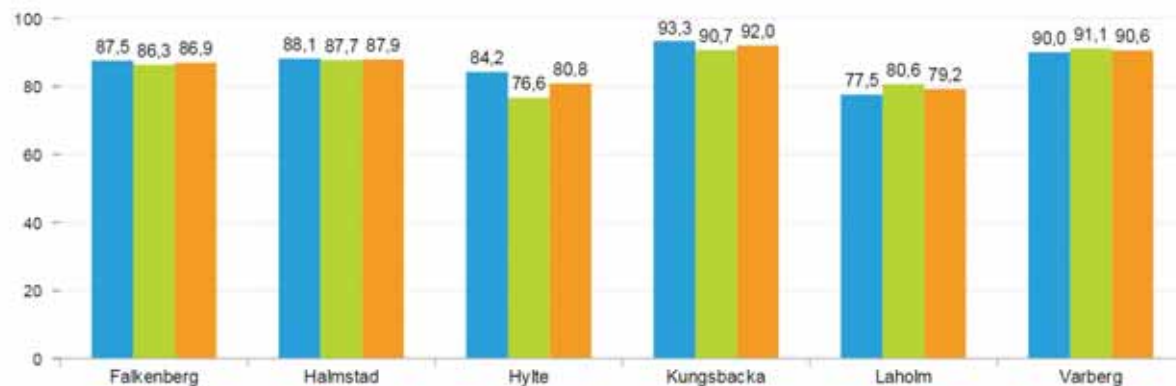
Behöriga till gymnasieskolan läsåren 2010/2011-2014/15 efter kön (%)

Län/Kommun / Kategori

Halland / Flickor Halland / Pojkar

Behöriga till gymnasieskolan läsåret 2014/15 efter kommun (%)

Kategori / Läsår

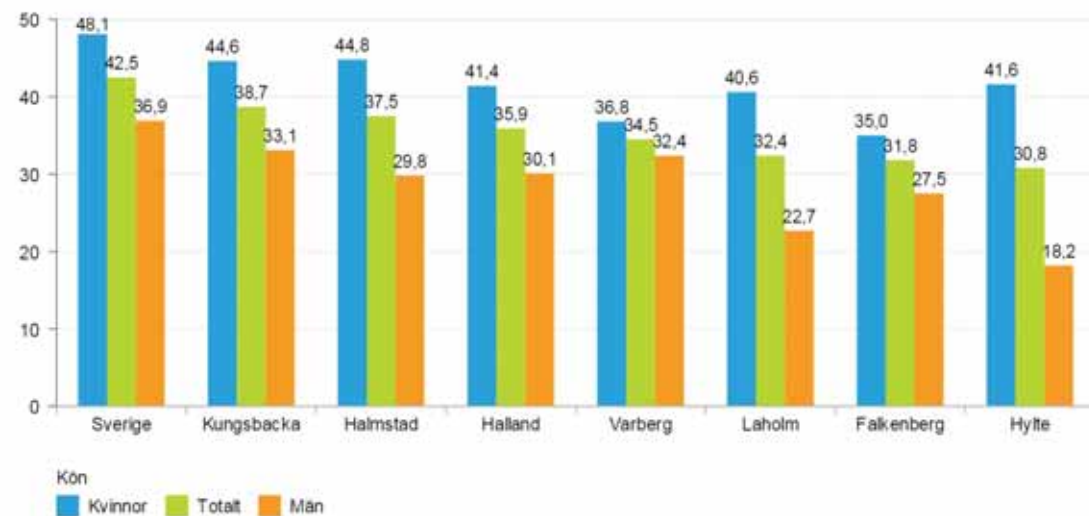
Flickor / 2014/2015 Pojkar / 2014/2015 Samtliga elever / 2014/2015

Halland har en högre andel elever som är behöriga till gymnasiet än riksgenomsnittet och har så haft under hela perioden läsåren 2010/2011 till 2014/2015. Trenden är dock att andelen sjunker både i Halland som i övriga riket. Det är också fler flickor än pojkar som är behöriga till gymnasiet men även här ser vi en sjunkande trend för båda könen. Enligt Skolverket är minskningen under det senaste året den största hittills. Kungsbacka kommun har högst andel behöriga läsåret 2014/2015 medan Laholms kommun har lägst. Laholm har också en mycket lägre andel behöriga flickor än övriga kommuner samtidigt som Hylte kommun har en lägre andel behöriga pojkar än övriga kommuner.

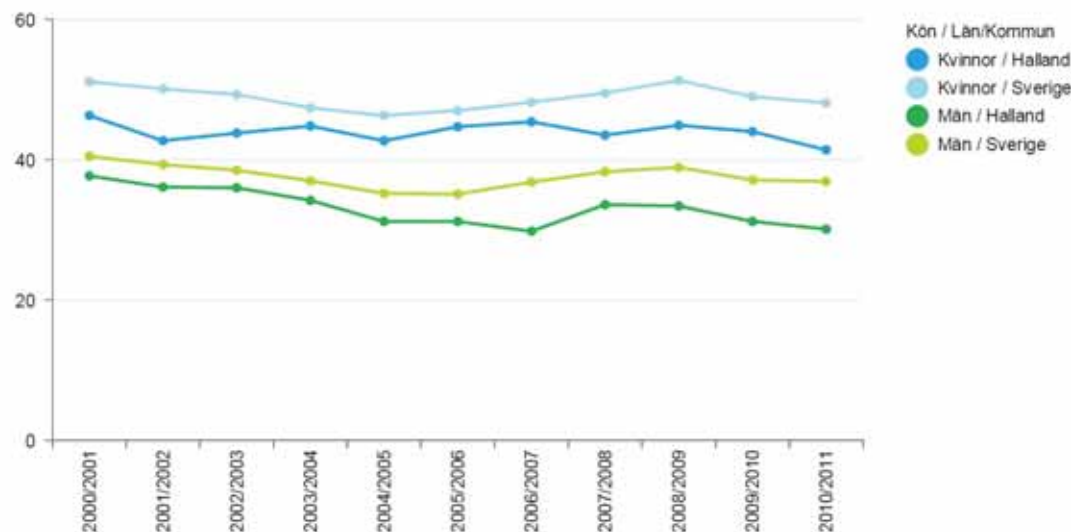
Behörighetskraven för att söka till gymnasieskolans nationella program skärptes från och med hösten 2011. Tidigare krävdes att eleven skulle ha godkänt betyg i ämnena engelska, matematik och svenska eller svenska som andraspråk. I och med de nya behörighetskraven ska eleverna nu, utöver godkänt betyg (A-E) i dessa ämnen, även ha godkänt betyg i minst fem ämnen till. Ändringen av kraven kan vara en anledning till att andelen sjunker. Undersökningar från Skolverket visar också att gruppen elever som har högutbildade föräldrar har ett högre genomsnittligt meritvärde, men även att föräldrarnas stöd, intresse och förväntningar spelar stor roll.

Övergång till högskola inom 3 år

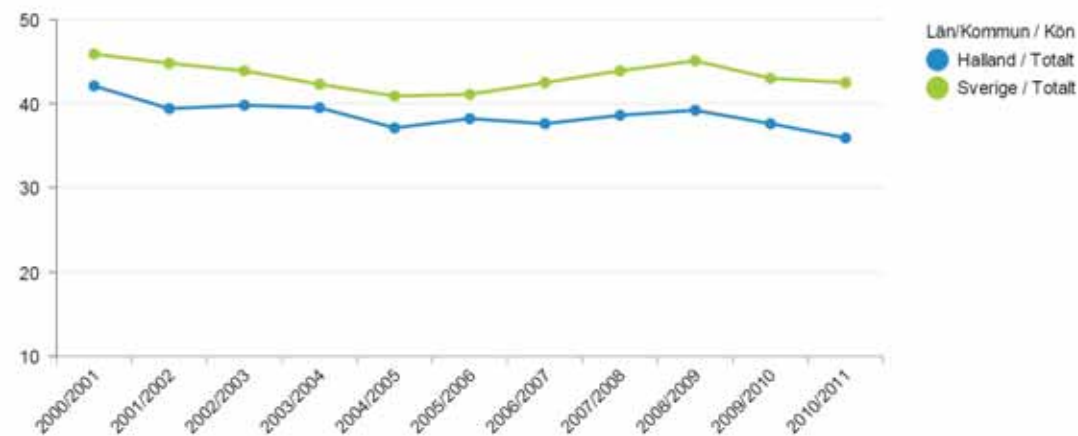
Övergång till högskola inom 3 år (examensår 2010/2011) Halland

Övergång till högskola inom 3 år efter kön (examensår 2000/2001 - 2010/2011)

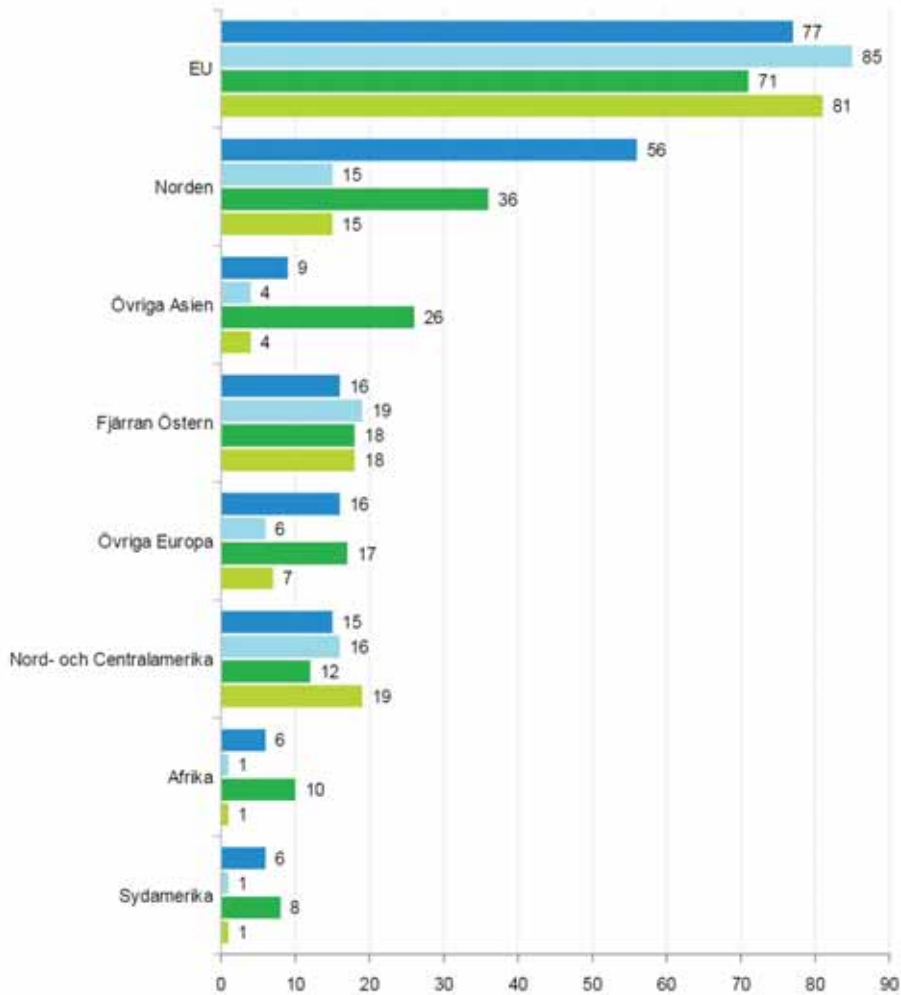
Övergång till högskola inom 3 år (examensår 2000/2001 - 2010/2011)

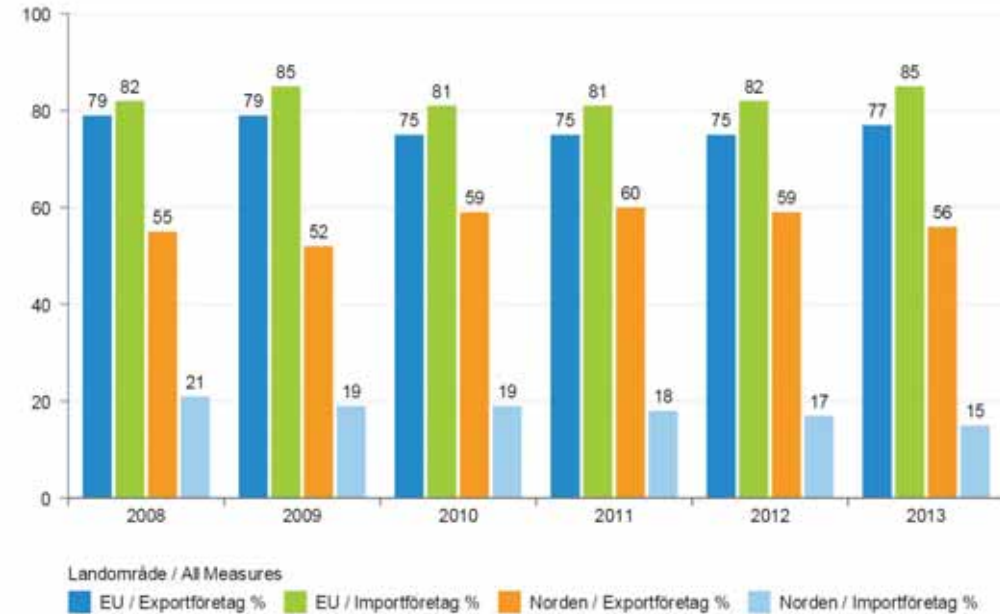
I Halland var andelen studerande som avslutat en linje i gymnasieskolan läsåret 2010/2011 och som påbörjat högskolestudier inom 3 år 36 procent mot Sverigesnittets 42,5 procent. Kvinnor har generellt en högre övergångsfrekvens än män. Drygt 41 procent av kvinnorna i Halland gick till högskolestudier inom 3 år medan andelen män uppgick till 30 procent (examensår 2010/2011). Övergångsfrekvensen är högst i Kungsbacka och Halmstads kommun och lägst i Falkenberg och Hylte. Övergångsfrekvensen har minskat både i Halland som i övriga Sverige under perioden. Minskningen gäller också för båda könen.

Export/ Importföretag

Export och importföretag i Halland fördelade efter landområden 2013

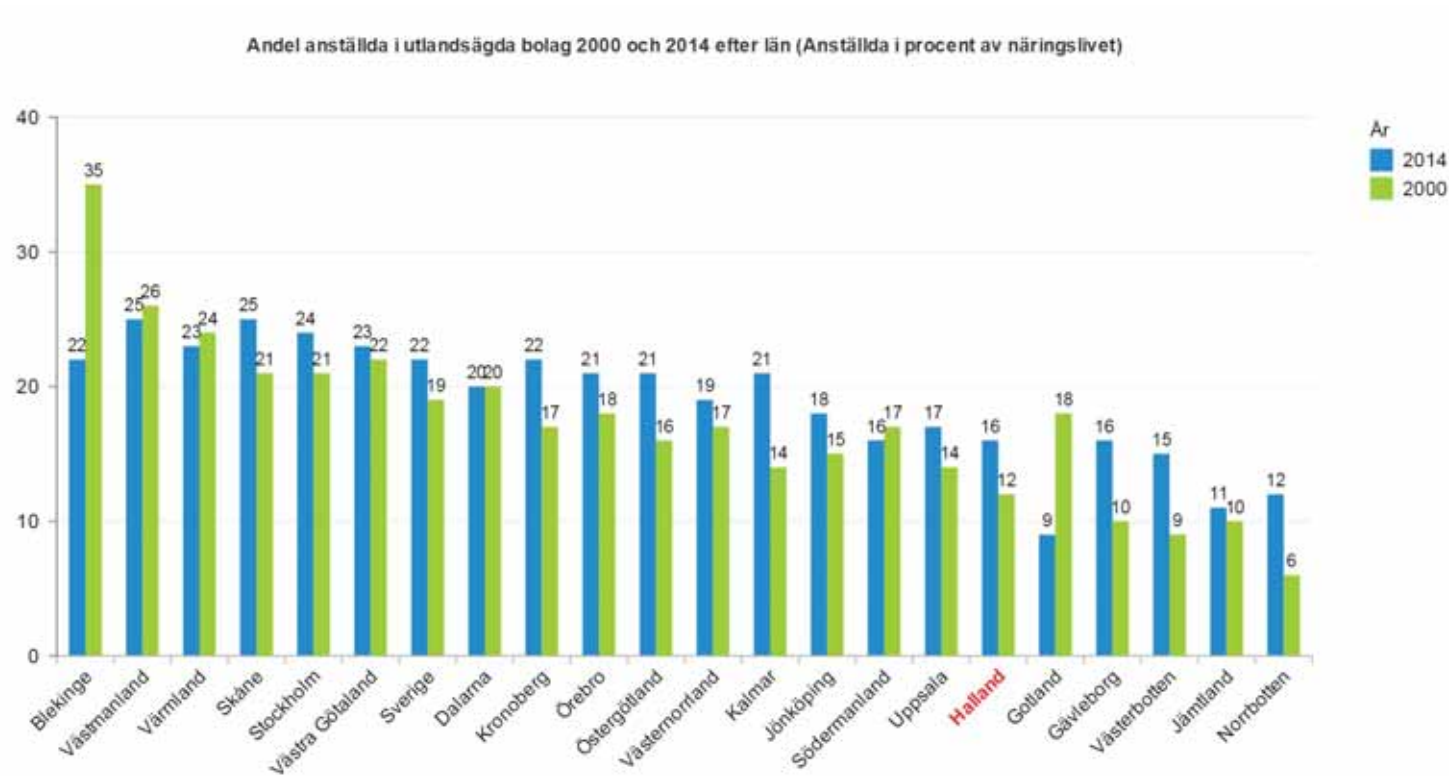

Utveckling av export och importföretag fördelade efter landområden med vilka handel bedrivs 2008-2013

Värdet av varuexporten från Halland är relativt lågt. Enligt Business Sweden är Halland ett av de länen med minst varuexport. Halland placerar sig på 16:e plats, före Kalmar län år 2013. Tittar vi på andelen varuexporterande företag till olika marknader ser Halland ut ungefär som i Sverige i stort. EU-länderna och Norden är de marknader dit flest företag exporterar och importerar varor och har så varit över tid. Andelsmässigt har Halland en något mer närvarldsberoende export än riket, då Norge och Danmark står för en större andel. Betydligt längre ned i listan över exportmarknader finns Asien, Sydamerika och Afrika.

Utlandsägda bolag

Det utländska ägandet i det halländska näringslivet är ytterligare en indikator på näringslivets internationalisering. Definitionen av ett utländskt företag är att mer än hälften av aktiernas röstvärde innehas av en eller flera utländska ägare. I Halland svarar utländska företag för 16 procent av antal anställda år 2014. Det är en ökning med fyra procentenheter från år 2000 men under riksgenomsnittet båda åren. Nationellt är det utländska ägandet koncentrerat till storstadsregionerna men även Västmanland och Värmland har en större närvaro av utlandsägda bolag jämfört med riksgenomsnittet. Blekinge hade högst andel i Sverige år 2000 men har tappat flera utlandsägda arbetsställen under perioden. I stora drag är det annars en trend att det utländska ägandet ökar i Sverige enligt Tillväxtanalys rapport 2014.

Avslutande reflektioner

En region som stimulerar till innovation, förnyelse och ökat företagande

Inom delområdet Stark Konkurrenskraft i Hallands Tillväxtstrategi används lönesumma per sysselsatt (nattbefolkning) som huvudindikator. Målet är att utvecklingen av lönesumman per sysselsatt i Hallands län ska vara bland de tre bästa i Sverige. Halland klarar målet och hamnar på en tredjeplats när vi tittar på förändringen från år 2005. I faktiska kronor ligger Halland högt i förhållande till andra län.

Lönesumma per sysselsatt nattbefolkning påverkas också av arbetspendlingen och i den räknas också in inkomster som har tjänats utanför regionen. Detta förklarar delvis Hallands läge jämfört med övriga län då Halland har en stor arbetsutpendling till Västra Götalandsregionen. Andra förklaringar är att Halland är ett av de län som har lägst andel arbetslösa samtidigt som länet har högst förvävsfrekvens i landet. Detta ger goda möjligheter till ökad skattebas och förbättrade försörjningsmöjligheter för den egna befolkningen.

Halland hamnar också på en tredje plats när vi tittar på förändringen av lönesumma per sysselsatt dagbefolkning från år 2005. I faktiska kronor ligger Halland här lågt i förhållande till andra län och det finns några troliga förklaringar. Länet har en stor utpendling av högavlönade och en stor inpendling av lågavlönade samtidigt som länet är väl representerat inom de areella näringarna och handeln (näringsgrenar som ofta erbjuder deltidsarbete och ungdomsjobb). Halland är också topp tre i landet när det gäller andelen egenföretagare (som ofta tar ut låga löner), bara Jämtland och Gotland har fler. Att lönesumman per sysselsatt dagbefolkning är låg kan alltså kopplas till ungdomsjobb, deltidsarbete, arbetspendling och en stor andel enskilda företagare.

Halland ökade sin bruttoregionprodukt med 15,9 miljarder kronor eller 28 procent mellan åren 2000 till 2012. Hallands årliga tillväxttakt har flukturerat under perioden 2000-2012 och det stora avbrottet i tillväxten kom under 2008 med finanskrisen som blev startskottet för en ny global lågkonjunktur. Halland har dock haft en bättre utveckling av bruttoregionprodukt per sysselsatt under hela perioden 2000-2012 än riksgenomsnittet (Efter 2010 kan vi se försvagning av utvecklingen).

Konjunktorella fluktuationer i produktiviteten påverkas på kort sikt av konjunktursvängningar men på lång sikt är det dock andra faktorer som driver produktivitetens utvecklingen. Lite förenklat kan man säga att produktiviteten då kan öka genom att ny och bättre teknik introduceras som effektiviserar arbetet, arbetskraftens kompetens ökas genom utbildning och erfarenhet och /eller arbetsintensiva

och lågproduktiva verksamheter avvecklas eller utlokaliseras till utlandet, och ersätts istället av mer högproduktiv verksamhet. Hallands goda produktivitetens utveckling förklaras bäst av en kombination av dessa tre faktorer.

Hallands förädlingsvärde för samtliga aktiebolag i länet uppgick år 2013 till 42,4 miljarder kronor jämfört med 35,6 miljarder år 2006, en 19 procentig ökning. Halland har överlag haft en bättre utveckling än riksgenomsnittet. Minskningen av förädlingsvärdet mellan år 2012 till 2013 förklaras av att tre stora företag i länet brottats med lönsamhetsproblem. Om dessa företag hade haft ett "normalår" hade tillväxten i förädlingsvärdet varit 7 procent högre. En vikande marknad för speciellt pappersprodukter är en trolig orsak till den försämrade utvecklingen. Jämfört med Sverige i övrigt har Halland en större andel anställda i mindre företag vilket är positivt då det är inom de mindre företagen som tillväxten sker samtidigt som företagsstrukturen gynnar flexibilitet och omställningsförmåga. Positivt är också att antalet aktiebolag ökar mer än riksgenomsnittet vilket skapar en grogrund för fortsatt tillväxt i länet.

Näringsgrenar i Halland med högst andel sysselsatta finner vi inom Vård och Omsorg, Handel och Tillverkning. Näringsgrensstrukturen i Halland visar också att länet är underrepresenterat i näringsgrenarna Företagstjänster, Information och kommunikation samt Finans/Försäkring. Handel, Jordbruk och Bygg är exempel på näringsgrenar där Halland har en större andel sysselsatta än riksgenomsnittet.

Under de senaste årtiondena har det skett en snabb förskjutning av sysselsättning från tillverkningsindustrin till offentlig och privat tjänstesektor. En förklaring till denna utveckling är produktivetsförbättringar inom industrin i kombination med outsourcing av mindre kvalificerad produktion och ett ökat fokus på kärnverksamheten i industriföretagen. Förskjutningsmönstret är densamma för Halland. Bland de halländska kommunerna avviker näringsgrensstrukturen i Hylte tydligt från övriga kommuner. Där dominerar arbetsmarknaden starkt av tillverkningsindustrin. Då globaliseringen och den tekniska utvecklingen utsätter tillverkningsindustrin för ett särskilt stort omvandlingstryck står kommuner med en stor tillverkningsindustri inför delvis annorlunda utmaningar än kommuner som domineras av tjänstenäringsgrenar.

Ett sätt som även OECD lyfter fram är att stimulera lokala och regionala innovationssystem/kluster som underlättar samarbete mellan företag och kunskapsleverantörer. Samarbete som stödjer omställningsarbete, ökad specialisering och kompetensförsörjning. I projektet Arena för Grön Tillväxt pågår ett sådant arbete för att utveckla bl.a. livsmedelsindustrin och skogs-träindustrin.

Nyföretagandet i Halland uttryckt som antal nya företag per 1000 invånare, ligger på ungefär samma nivå som Sverige i genomsnitt. Etableringsfrekvensen är klart högst i Stockholms, Skåne samt Gotlands län. Halland ligger totalt sett på sjätte plats. Fortfarande är det en högre etableringsfrekvens bland män än bland kvinnor såväl i Halland som i övriga Sverige och nyföretagandet ligger fortfarande på en historiskt hög nivå. En vanlig förklaring till att företag etableras är att ekonomisk tillväxt drar igång nya verksamheter till följd av ökad efterfrågan på varor och tjänster (s.k. pulleffekt). Hög arbetslöshet är en annan förklaring till ökat nyföretagande eftersom människor drivs till att starta företag för att på så sätt ta sig ur arbetslöshet (s.k. push-effekt). Hur nyföretagandet påverkas av konjunkturen beror på om push- eller pull-effekten dominerar.

År 2009 var det i Halland emellertid enbart 13 procent som angav att motivet till att starta företag var att de var arbetslösa eller riskerade arbetslöshet. Majoriteten av dem som startade företag gjorde det för att "få arbeta självständigt" eller "förverkliga sina idéer". Det faktum att så liten andel startar företag på grund av arbetslöshet indikerar att push-effekten är av mindre betydelse som förklaring till nyföretagandet.

Investeringar i forskning och utveckling lyfts fram som en avgörande faktor för att öka konkurrensförmåga och produktivitet i regioner. Sverige har med 3,4 procent av bruttonationalprodukten relativt hög andel FoU-utgifter sett till andra jämförbara länder. EU 2020-strategins andra mål är att till år 2020 höja de kombinerade offentliga och privata investeringarna i forskning och utveckling (FoU) till 3 procent av bruttonationalprodukten (BNP). Sverige har satt det nationella målet till 4 procent av BNP. För Hallands del var andelen 0,7 procent och har ökat sedan år 2007. De län med högst FoU-utgifter har både större lärosäten och många stora multinationella företag. Halland har en småföretagsstruktur, med få kunskapsintensiva företag och låg utbildningsnivå bland företagare och anställda. Detta leder till att få företag har kontakt med högskola eller bedriver egen FoU.

Utifrån Region Hallands Tillväxtstrategi 2014-2020 har tre styrkeområden identifierats; Hälsoinnovation, Grön tillväxt och Besöksnäring (Livsmedel och Skogs- och träindustrin ingår som delområden inom Grön Tillväxt). Ett regionalt styrkeområde är ett tematiskt område där det i regionen finns särskilt goda förutsättningar för utveckling och tillväxt. Där möts näringsliv, högskola, offentlig sektor och andra aktörer för att tillsammans utveckla nya lösningar på marknadsbehov och samhällsutmaningar. Kännetecknande är att ett styrkeområde är bransch- eller sektorsöverskridande. (För en fördjupad läsning om de halländska styrkeområdena se Analysdokumentet sid 99).

Styrkeområdena besöksnäring och hälsoinnovation i Halland har haft en riktigt bra utveckling av antal anställda och förädlingsvärdet jämfört med övriga styrkeområden och det halländska näringslivets snitt. Skogs- och träindustrin har istället haft en betydligt sämre utveckling av antal anställda och förädlingsvärdet. En vikande marknad för speciellt pappersprodukter är en trolig orsak till den försämrade utvecklingen. Det finns också andra utmaningar som är branschspecifika för de tre styrkeområdena. Under 2015 har därför flera EU-projekt startats för ta sig an de utmaningar som finns.

En stark kunskapsregion

Ökad internationell konkurrens och teknisk utveckling ökar efterfrågan på kunskap och höjer trösklarna till arbetsmarknaden. Detta missgynnar individer och grupper som inte har rätt kompetens. Parallellt pågår en demografisk utveckling som ökar efterfrågan på kompetens inom vissa yrken, till exempel i välfärdssektorn. Detta sammantaget sätter press på de skol- och utbildningssystem som ska förse och stödja arbetslivet med kompetent arbetskraft.

En avslutad gymnasieutbildning leder i större utsträckning till arbete jämfört med en ofullständig gymnasieutbildning. Därför handlar det sjunde målet i EU2020-strategin om att reducera antalet tidiga skolavhopp i åldern 18-24 år till under 10 procent fram till 2020. EU28 länderna ligger över målet om att minska antalet elever som i förtid avbryter sin gymnasieutbildning. Halland klarar målet totalt och för kvinnor men knappt för männen år 2013. Andelen skolavhopp är generellt högre bland män än bland kvinnor och betydligt högre för elever med utländsk bakgrund, speciellt män. Skolavhoppet för elever med utländsk bakgrund har också varit högre över tid och desutom ökat sedan år 2000.

Samtidigt ser vi att andelen studerande som avslutat en linje i gymnasieskolan och som påbörjat högskolestudier inom 3 år sjunker för båda könen i Halland och i övriga Sverige. Vi ser dessutom en liknande trend när det gäller behöriga till gymnasiet. För män kan kombinationen höga skolavhopp och minskad övergångsfrekvens försämra anställningsbarheten framöver speciellt när yrkeskraven ökar.

En region med goda kontakter med omvärlden

En global integrering av Hallands ekonomi och näringsliv är idag ett faktum. Globaliseringen kommer fortsättningsvis påverka länets tillväxtarbete. Graden av internationalisering kan vara ett sätt att jämföra länen i detta avseende. Definitionen av ett utländskt företag är att mer än hälften av aktiernas röstvärde innehas av en eller flera utländska ägare. I Halland svarar utländska företag för 16 procent av antal anställda år 2014. Det är en ökning med fyra procentenheter från år 2000 men under riksgenomsnittet båda åren. Tittar vi dessutom på andelen varuexporterande företag till olika marknader ser Halland ut ungefär som i Sverige i stort. EU-länderna och Norden är de marknader dit flest företag exporterar och importerar varor och har så varit över tid. Andelsmässigt har Halland en något mer närvärldsberoende export än riket, då Norge och Danmark står för en större andel. Betydligt längre ned i listan över exportmarknader finns Asien, Sydamerika och Afrika.

Eftersom vi konkurrerar om kompetens och kapital med andra delar av världen är det viktigt att vi har goda kontakter med omvärlden. Samtidigt som vi tar tillvara de kompetenser som människor med olika bakgrund kan tillföra vår arbetsmarknad och vårt samhälle. Satsning på att attrahera internationell kompetens och arbetskraft parallellt med att vi bättre tillvaratar den internationella kompetens som redan finns här ökar sysselsättningen och motverkar en framtida brist på arbetskraft i Halland. Högskolan i Halmstads nationella och internationella utbyten och nätverk utgör en viktig resurs med möjligheter till samarbeten. Även varumärkesbyggande inom våra styrkeområden skulle kunna på sikt bli en attraherande resurs.